

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Мария Василева Тотева, дмн

**относно конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор”
в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт,
професионално направление 7.4. „Обществено здраве”, специалност
„Спортна медицина”**

В ДВ бр. 46 от 9.06.2017 г. Национална спортна академия обявява конкурс за „Професор” по Спортна медицина към катедра „Спортна медицина”. За участие в него единствен кандидат е доц. д-р Иван Христов Мазнев, доктор. Прегледът на документите му установява, че са спазени всички изисквания на ЗНСНЗ и актуализираните правила на Академичния съвет на НСА от 29.11.2016 г. за заемане на посочената длъжност.

Кандидатът е роден през 1960 г. в гр. Самоков. След завършване на средното си образование е приет в Медицинския университет – София. Дипломира се през 1985 г. със специалност медицина и ОКС „магистър”. След 1-годишен лекарски стаж в гр. Преслав се явява на конкурс за асистент в НСА към катедра „Спортна медицина”. Последователно е повишаван в академичните длъжности ст. асистент и гл. асистент. Едновременно с това, след съответното обучение, през 1995 г. придобива специалност по „Вътрешни болести”, а през 1997 г. – по кардиология. Провел е следдипломна квалификация в 3 курса – ехокардиография, холтер ЕКГ, ЕКГ стрес тестове. Така той се оформя като изграден специалист в посочените медицински области. Това му позволява наред с преподавателската си дейност да работи като кардиолог на различни позиции – в Медицински център „Диана спорт” (2001-2005), болници – в Плевен (2008-2011 г.), Враца (2011-2013), Ихтиман (2003 – до сега), Дупница (2014 - до сега).

През 2002 г. д-р Мазнев защитава докторат на тема „Структурни и функционални характеристики на сърцето при бивши спортисти“ и придобива научно-образователната степен „доктор“.

През 2003 г. е удостоен с академичната длъжност „Доцент“. Избран е за ръководител на кат. „Спортна медицина“ в периода 2004-2012 г. От 2012 г. е Декан на ФКТТСА към НСА и продължава да заема тази позиция.

Научната продукция на доц. Мазнев включва 2 монографии и 72 труда, от които с 29 е участвал в хабилизацията за доцент. Публикуваните статии са в 37 национални и 15 международни списания с реферирани база данни. Той е участвал с 20 доклади в сборници от конференции и конгреси. Самостоятелно и в съавторство са издадени 17 учебници и учебни пособия. Участвал е в 5 научноизследователски и 4 образователни проекти.

Доц. Мознев има 16 самостоятелни публикации, а в останалите е член на научни колективи, в които има изявено участие при разработване на разнообразни проблеми. Основната част от проведените изследвания на автора са предимно в областта на кардиологията. Систематизирането на тематиката на трудовете условно може да бъде извършено в следните главни направления:

- Проблеми на спортното сърце;
- Внезапна сърдечна смърт при спортисти;
- Морфологична и функционална характеристика на сърцето при бивши състезатели;
- Кинезитерапия при различни заболявания;
- Физическо развитие и морфологични характеристики на тялото при спортуващи;
- Други.

Подробният анализ на **първата група** публикации представя доц. Мазнев като водещ специалист в спортната кардиология, който с

голяма ерудиция обсъжда своя богат професионален опит в тази научна област.

Логична база за проучванията в посочената насока се явяват характеристиките на **спортното сърце**. В ред публикации (2, 6, 12) и специално в издадената монография (2) е използван системно-структурния подход при обсъждане на проблема. Той включва физиологичните предпоставки; въздействието на вида физически натоварвания върху сърдечно-съдовата система; влиянието на възрастта, пола и етническата принадлежност, довеждащи до структурно ремоделиране на сърцето при спортисти. Подробно се обсъждат настъпващите изменения в електрокардиографските параметри при състезателите като акцентът е върху патологичните промени. Особено внимание е отделено на ехокардиографското тестиране, в която област д-р Мазнев е безспорен водещ специалист. Морфологичните промени на сърцето в размери, маса, функция, топични области обуславят структурните промени на спортното сърце – в норма и патология.

В посочените публикации е дискутиран и въпроса за обратното развитие и прогнозата на настъпилите промени при индивиди с характеристика на спортно сърце.

Базовият научно-практически проблем е обсъден подробно и в други издания (53), повишаващ научно-практическия потенциал на лекари и треньори.

Внезапната сърдечна смърт е трагично явление, което поставя голям брой въпроси за причините на тези инциденти. Те са особено съществени в контекста на физическите натоварвания при спортистите. Това определя и мотивацията на кандидата към посоченото терминално състояние.

Втора група публикации са посветени на посочения проблем (2, 35, 36, 37, 38, 39, 40). Той е обсъден детайлно като дължа да отбележа, че монографията (2), касаеща внезапната сърдечна смърт при спортисти

има уникален характер. Тя обобщава информацията от 6 самостоятелни статии, в които задълбочено се характеризират заболяванията, водещи до фатален край, а именно кардиомиопатия (хипертрофична, аритмогенна дяснокамерна, дилативна); вродени аномалии на коронарните артерии; клапни сърдечни заболявания; миокардити; синдром на Марфан, Wolff-Parkinson-White, Brugada, удължен QT интервал. Всички нозологични единици са представени с тяхната етиология и патогенеза, клинична картина, диагностични критерии и особено съществено – поведението при спортистите във връзка с двигателната им активност. Изведени са практически указания за програмата на задължителните профилактични прегледи при състезателите.

Трета група статии се отнася до характеристиката на морфологичните и функционалните особености на сърцето при бивши елитни спортисти (4, 5, 6). Това е най-голямото лонгитудинално електрокардиографско изследване на такъв контингент, чийто резултати задълбочават познанията относно интимните механизми на сърдечно-съдовата система в по-късна възраст със запазване на систолната и диастолна функция. Установява се ехокардиографски обратното развитие на структурните и функционални характеристики на сърцето, които не показват съществени различия от тези на неспортуващите индивиди. Оформя се заключението, че спортното сърце няма лоша прогноза в по-късен възрастов период, като при бившите спортисти се наблюдава и по-голяма продължителност на живота.

Четвъртата тематика на изданията се отнася до приложението на кинезитерапията в лечебния процес при ред заболявания. Това определя и диференцирането на статиите съобразно патологичните състояния.

Логичен е интересът на доц. Мазнев към кардиорехабилитацията обсъден в трудове 21, 22, 43. В първия от тях, много подробно

е представено приложението ѝ в исторически план и необходимостта от осигуряване на съвременни двигателни програми, конкретно след получен миокарден инфаркт. В последваща статия (22) е описана методиката на рехабилитация във фазата на възстановяване, а в третата (43) – въздействието ѝ при болни с транскатетърна аортна клапа имплантация.

Във второ направление от този раздел се коментират резултатите от следоперативната двигателна рехабилитация при лица със заболявания на гръбначния стълб и дискова болест (20, 25, 44). Подходящите програми (в т.ч. хидрокинезитерапията) подобряват ефективно качество на живот на пациентите с тези заболявания.

Ролята на кинезитерапията е изследвана и при приложението ѝ в лечебния процес на индивиди със заболявания на дихателната система (34, 41, 42). В труд № 34 е извършен много задълбочен анализ на патологичните промени на целия организъм вследствие хроничната обструктивна белодробна болест. Това налага включване на целенасочени кинезитерапевтични занимания с оглед модифициране на хроничния възпалителен процес. Тези препоръки са отразени и в останалите статии с тази тематика.

Оценявам много положително широкия диапазон на научните интереси на д-р Мазнев (14, 24, 27, 29, 30, 32, 33). Той е част от професионалните колективи, които с разнообразни кинезитерапевтични методики достигат до благоприятни лечебни резултати при широк кръг заболявания. Могат да бъдат отбелязани нозологията на затлъстяване, нефролитиаза, Паркинсон, дегенеративни заболявания на гръбначния стълб, състояние след хирургично лечение на болката в гръбнака, остра възпалителна демиелинизираща полиневропатия (синдром на Гилен-Баре), болест на Фридрайх. Всички патологични признаци се повлияват от подходящата КТ. Обръщам специално внимание на двигателната програма при болни с полиневропатия. Тя се провежда в курс от 10 дни,

продължава при домашни условия и в съчетание със специализираната медикация води до нормализиране на ортостатичната реактивност (14).

Строежът на човешкото тяло се явява предпоставка за реализиране на оптимални функционални възможности. В този смисъл, интересът към тези проучвания е значителен и това определя тематиката на

Петото направление от библиографията та доц. Мазнев. Прави впечатление, че почти всички изследвания са върху състезатели от непроучени досега спортни дисциплини в този аспект. Един от новите за България спортове е сумо, при който върху изчерпателна извадка (3) са определени специфичните моделни антропометрични характеристики, които са база за целенасочен подбор.

Особено внимание отделям върху резултатите, получени от Първото световно първенство по спортна аеробика за юноши (7). Кандидатът е част от обширен колектив като са обхванати над 200 състезатели по 54 показатели. Информацията позволява международната федерация по гимнастика да разработи стандарти за физическото развитие и дееспособност в този спорт, които да бъдат ползвани в световен мащаб.

В 3 статии (7, 8, 11) тематиката се отнася до един от почти непроучените у нас спортове – футбол при жени с различно ниво на квалификация. Извършено е соматотипологично изследване и определен състав на телесната маса. Заключениета имат своята практическа значимост.

В раздел „Други“ са включени разнообразни по тематика статии. Те се отнасят до приложена тренировъчна програма за подобряване на максималната кислородна консумация при плувци (10); физическия работен капацитет и двигателна дейност при лица с увреден слух (15, 16); видове ергометрични устройства за физическо обременяване (17); проучване качеството на живот при пациенти със

сърдечна недостатъчност (18, 19); приложение на модерни оценъчни програми в обучението по физическо възпитание (23).

Посочените по-горе публикации са израз на широката компетенция на автора. Те са написани на високо научно ниво, имат ясно изложение, педагогически са издържани и успешно улесняват възприемането на информацията. Това е основание резултатите да бъдат многократно цитирани в 38 печатни трудове, вкл. 4 в чужбина.

Научните приноси на проучванията на доц. д-р Мазнев обогатяват съществуващите познания и имат научно-приложен характер. Обобщено, по съществените достойнства могат да бъдат формулирани, както следва:

- Феноменът **спортно сърце** е анализиран на изключително високо ниво относно острото и дълготрайно въздействие на физическите натоварвания върху сърдечно-съдовата система. Чрез обсъдените характеристики на електрическото и структурно ремоделиране на сърцето при спортисти и обратното им развитие научната информация по проблема се обогатява като се разширяват диагностичните и практически подходи.

- Проблематиката относно **внезапната сърдечна смърт** при спортисти е особено актуална и за първи път в България е обсъдена така задълбочено. Коментирани са причините и най-честите заболявания, провокиращи инцидента, както и диференциалната диагноза с типичните за спортното сърце промени. Особено полезна е програмата свързана с профилактиката на посоченото терминално състояние.

- Проучванията върху функционалното състояние на **бивши спортисти**, по отношение на многобройния контингент и методиката на тестиране, няма аналог в световната литература. Лонгитудиналното проследяване на ЕКГ параметрите установява обратно развитие на типичните признаци на спортното сърце. Ехокардиографската и спироергометричната методика представят факторите, определящи нивото на физическия работен капацитет и влиянието на спортната

активност върху здравния статус и продължителността на живота.

- Съществен научно-приложен принос в големият диапазон на заболявания е прилагане на съвременна кинезитерапия и рехабилитация. Добрият лечебен ефект е свързан с подобряване на здравословното, функционално и емоционално състояние на пациентите в т.ч. и качеството на живот.

- Изследванията върху **морфологичните особености на тялото** при състезатели от различни спортове разширява познанията за телесната структура на трениращи в неизследвани до сега спортни дисциплини. Резултатите съдействат за подобряване на учебно-тренировъчния процес чрез началния подбор и оптимална методика на подготовка.

- Разработен е авторски курс за **електронно обучение** на студенти и магистри, който повишава нивото на учебния процес.

- Активната организационна лечебна, преподавателска и публицистична дейност позволява на автора създаване на **научна школа** в областта на спортната медицина и спортна кардиология.

Както бе упоменато кандидатът е участвал в реализирането на 5 научно-изследователски проекта. Той е бил научен ръководител на 9 докторанти, от които 5 успешно са защитили своите тези. Необходимо е да се отбележи активната му рецензентска дейност на голям брой научни разработки.

Изразена е активността на доц. Мазнев при организирането на ред научни форуми, в които е организатор и активен лектор.

Учебна работа.

Преподавателската работа на доц. Мазнев е част от неговата разностранна дейност. Той води лекционния курс по вътрешни болести със студентите по кинезитерапия, като професионалната му компетенция се реализира в провеждането на 7 разнообразни модула в магистърската програма на обучение и един в ОНС „Доктор”.

Съобразно справката от Учебния отдел на НСА, през миналата учебна 2015/2016 год. при норматив от 220 ч. за аудиторна и допълнителна заетост, д-р Мазнев е реализирал хорариум от 493 ч. т.е. 273 ч. над приетия норматив. Бил е ръководител на двама успешно защитили дипломанти.

Кандидатът е участвал в разработването на 4 образователни проекти (1 по международна програма), които оптимизират учебния процес.

Специално внимание заслужава издателската му дейност на учебници и учебни пособия – общо 17 бр. Основната част от тях са свързани с водното спасяване. В 7 преработени учебника е представена научно-практическа информация за спасителната дейност при инциденти във водна среда. Те включват наранявания и кръвотечения; травми на главата и гръбначния стълб; припадък, шок и др. Доброто онагледяване повишава практическите действия при тези инциденти.

Трудовете от второто направление, реализирани в учебната работа (58, 59) се отнасят до практическата подготовка на студентите по предмета „Спортна медицина“.

Доц. Мазнев може да бъде поздравен с разработените 2 учебника на електронен носител за студенти от магистърската програма „Спорт, фитнес, здраве“. В тях чрез дистанционно обучение са представени темите „Долекарска помощ“ и „Социално-значими заболявания“.

Пет издания по кардиология (на 2 от които е и редактор) са посветени на спешните състояния при вътрешните болести и сърдечно-съдовата система. Темата на публикациите се отнася до сърдечен арест; кардио-пулмонална ресусцитация; сърдечна тампонада; аортна дисекция; работна ЕК проба; сърце и спорт; рехабилитация при заболявания на ССС (53-57). Всички раздели са на високо ниво, предоставящи научнопрактическа информация.

Д-р Мазнев е уважаван лектор в други висши учебни заведения и има активно участие в създаването на нови бакалавърски и магистърски програми.

Посочената многостранна дейност е реализирана успоредно с много голяма организационна активност. Тя е, както следва:

Изборни и ръководни длъжности в Национална спортна академия „Васил Левски“:

1. Член на Академичния съвет - 3 мандата, текущ четвърти
2. Член на Факултетния съвет на Факултет кинезитерапия, туризъм и спортна анимация - 3 мандата, тече четвърти.
3. Декан на Факултет кинезитерапия, туризъм и спортна анимация - един мандат, тече втори.
4. Ръководител катедра Спортна медицина – два мандата

Ръководни длъжности на други места:

1. Медицински директор на Университетска специализирана болница за активно лечение по кардиология – Плевен.
2. Председател на Съвета на директорите на Специализирана болница за активно лечение по травматология, ортопедия и спортна медицина „Проф. Димитър Шойлев“.
3. Управител на Медицински център по кардиология и рехабилитация - София.

Изборни длъжности в научни организации:

Член на Управителния съвет на Българското научно дружество по спортна медицина и кинезитерапия - 3 мандата.

Председател на Българското научно дружество по спортна медицина и кинезитерапия - 2 мандата.

Заключение

В настоящия конкурс участва кандидат, който със своите преподавателски и научни достойства, с голямата си лечебна компетенция, с многостранната си организационна активност е чест

да бъде член на Академичната общност на всяко висше учебно заведение. Въз основа на високо положителната ми оценка за цялостната дейност на доц. д-р Иван Христов Мазнев, доктор предлагам на Уважаемото научно жури да присъди академичната длъжност „Професор“ по „Спортна медицина“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, 7.4. Обществено здраве. Чрез нея се дава възможност за още по-успешно реализиране на научно-преподавателския му потенциал и издигане авторитета на Национална спортна академия.

Рецензент:

Проф. д-р Мария Тотева, дмн